

Den danske vildtstatistik.

AF FINN SALOMONSEN.

(With a Summary in English: The Danish Game-Statistics.)

Efter forhandling mellem Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, Jagtrådet og Det statistiske Departement blev det ved ministeriets bekendtgørelse af 14. marts 1942 angående tilvejebringelse af en vildtstatistik pålagt politikontorerne ved hjælp af spørgeskemaer, udsendt fra Det statistiske Departement, at indsamle oplysninger om størrelsen af vildtudbyttet i tiden 1. april 1941–31. marts 1942. Ved samme bekendtgørelse pålagdes det politikontorerne at drage omsorg for, at der i tidsrummet 1. april 1942–31. marts 1943 til sin tid meddeltes tilsvarende oplysninger på særlige spørgeskemaer, der var påtrykt jagttegnene for finansåret 1942–43.

Denne jagtstatistik er blevet fortsat i de mellemliggende år i henhold til årlige bekendtgørelser fra Ministeriet for Landbrug og Fiskeri (senere Landbrugsministeriet), idet spørgeskemaet, der af praktiske grunde var påtrykt jagttegnene, indsamledes af politikontorerne og videresendtes til Det statistiske Departement. Da disse vildtstatistikere må antages at være af betydelig ornithologisk interesse, er de samlet her for fuglevildtets vedkommende, idet de i »Statistiske Efterretninger« offentliggjorte tal er lagt til grund for den her udarbejdede tabel.

Med hensyn til svingningerne i vildtudbyttet skal gøres opmærksom på, at formindskelsen under de sidste krigsår og tiden umiddelbart derpå skyldtes vanskelighederne med at skaffe tilstrækkelige mængder jagtammunition. Endvidere manglede der et betydeligt antal skemaer under det sidste år af tyskernes voldsherredømme her i landet, idet protokollerne over jagttegnsløserne i de pågældende politikredse var bortkommet, mens besættelsesmagten havde overtaget politikontorerne. Det statistiske Departement har derfor måttet foretage visse beregninger for at bringe de enkelte års talmateriale i overensstemmelse med hinanden. Et yderligere usikkerhedsmoment er fremkommet derved, at der i de senere år blandt jagttegnsløserne p. gr. af visse ændringer i reglerne om skema-

erne har hersket tvivl om, hvorvidt jægerne var forpligtet til at indsende skemaerne. Antallet af indkomne spørgeskemaer er derfor faldet noget, hvilket har forårsaget en del beregninger, nødvendige for at gøre tallene sammenlignelige. Lige fra vildtstatistikens begyndelse har der været et vist antal jægere, som ikke har udfyldt og indsendt spørgeskemaet. Man må gå ud fra, at det fortrinsvis har drejet sig om jægere, der kun har haft et ringe eller måske slet intet jagtudbytte det pågældende år.

I det store og hele kan man nok sige, at statistikens tal giver et pålideligt billede af det antal fugle, som årligt nedlægges her i landet. I tabellen er tallene reduceret til tusinder, da de nøjagtige tal p. gr. af de ovenfor nævnte fejlkilder, ikke har nogen interesse. Tallene kan give anledning til adskillige kommentarer fra ornithologisk side. Det ser jo ved første øjekast imponerende ud, at der i et så lille område som Danmark nedlægges over 2 millioner fugle årligt. Det kunne lade formode, at situationen fredningsmæssigt så faretruende ud. Det må dog ikke glemmes, at over en halv million fugle er Fasaner og Agerhøns, hvis bestand er holdt oppe på en unaturlig højde ved udsætning, fodring, o. s. v. Endvidere, at en del af de henved 400.000 svømmeænder er Gråænder, udsatte fra anderier. Derimod ser det betænkeligt ud, at der nedlægges omkring halvdandet hundrede tusind dykænder, inkl. Ederfugle årligt på deres overvintringssteder her i landet, noget som utvivlsomt har medvirket til den kendte tilbagegang på ynglepladserne. Hverken for svømmeænder eller for dykænder viser tallene dog aftagende tendens, så en tilbagegang herhjemme er endnu ikke at mærke. En tilbagegang kan derimod spores for den gruppe, som her er kaldt »Gæs på havet«, d. v. s. væsentlig Knortegæs (*Branta bernicla*), og man må derfor råbe vagt i gevær for at beskytte de få rester, der er tilbage af denne gåseart. For »Gæs på land«, der omfatter de øvrige gåsearter, er nedgangen kun ganske ubetydelig. Af andre af de store tal i tabellen kan fremhæves over 200.000 Skovduer, d. v. s. Ringduer (*Columba palumbus*), over 300.000 Skader (*Pica pica*) og Krager (*Corvus cornix*) årligt, tal som dog næppe truer bestandene, selv om de unægtelig virker som meget betydelige. For Kragers og Ringduers vedkommende drejer

Tabel I. Antal fugle (udtrykt i tusinder) årligt nedlagt i Danmark, ifl. vildtstatistiken.
Number of Birds (in thousands) annually shot in Denmark, according to the Danish Game-Statistics.

	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Agerhøns (<i>Perdix perdix</i>)	354,5	217,5	319,4	280,9	286,5	234,9	269,5	293,9	401,5	389,9	340,6
Fasaner (<i>Phasianus colchicus</i>)	354,8	240,9	338,3	228,2	282,1	249,4	332,2	338,3	392,6	359,4	349,0
Urfugle (<i>Lyrurus tetrix</i>)	2,6	1,8	1,9	1,2	1,3	1,1	0,7	0,7	1,1	0,8	7,0
Skovduer (<i>Columba palumbus</i>)	130,3	116,3	122,4	110,5	133,6	124,3	175,0	205,4	225,2
Svømmeænder (<i>Surface-feeding Ducks</i>)	250,0	251,8	363,5	323,9	371,7	377,0	334,7	385,8	367,4	378,2	403,4
Ederfugle (<i>Somateria mollissima</i>) }	140,4	91,7	114,5	101,2	130,6	203,8	132,9	125,2	154,4	22,8	55,2
Andre dykænder (<i>Other Diving Ducks</i>) }											
Gæs på landet (<i>Geese on land</i>)	5,6	6,6	5,4	4,5	4,6	3,9	4,2	4,3	4,4	3,8	4,4
Gæs på havet (<i>Geese on sea</i>)	7,2	3,7	6,9	6,0	5,2	3,7	4,0	3,1	4,3	3,0	2,5
Måger (<i>Gulls</i>)	202,8	166,9	175,7	89,8	79,9	86,6	91,3	105,4	117,4	98,1	82,7
Andre svømmefugle (<i>Other sea-birds</i>) . . }	22,3	19,7	20,9	21,3	16,8	21,5	26,3	16,8	23,8
Skovsnepper (<i>Scolopax rusticola</i>) }	18,2	17,9	19,8	21,5	27,9	18,3	11,6	9,2	14,4	16,4	23,5
Bekkasiner (<i>Snipes</i>) }											
Regnsponer (<i>Numenius</i>)	38,4	24,9	26,8	24,6	28,5	31,2	19,9	25,9	31,8	31,2	36,3
Hejrer (<i>Ardea cinerea</i>)	5,3	2,9	3,1	3,0	2,6	2,9	3,2	4,5	3,6	3,8	3,8
Andre vadefugle (<i>Other Waders</i>)	50,5	33,8	20,7	19,7	15,6	24,7	30,9	26,9	29,9
Krager (<i>Corvus cornix</i>)	245,5	167,5	185,1	176,8	211,9	215,4	209,5	169,7	159,5
Skader (<i>Pica pica</i>)	150,2	102,4	116,9	120,4	136,1	152,1	169,7	150,9	142,4
Råger (<i>Corvus frugilegus</i>)	76,9	62,6	71,1	67,2	70,9	75,6	81,5	69,4	71,9
Rovfugle (<i>Birds-of-Prey</i>)	18,5	13,5	15,1	14,4	16,6	15,4	17,4	17,3	15,9
Ialt (<i>total</i>)	1,379,9	1,026,7	2,143,5	1,646,8	1,814,4	1,776,4	1,837,3	1,960,3	2,245,3	2,114,9	2,101,0

Årstallene angiver de pågældende finansår, som begynder 1. april. *The years mentioned in the table are fiscal years, starting 1. April.*

det sig jo i stort omfang om trækfugle. Hvad nedlæggelsen af 16–17.000 rovfugle årligt angår, taler disse tal for sig selv. Det er det mørkeste punkt i jagtstatistikken.

SUMMARY IN ENGLISH

The Danish Game-Statistics.

The Danish Game-Statistics, which started in 1941, gives the number of birds and mammals shot every year in Denmark. These numbers are listed in table I (in thousands), as far as the birds are concerned. It appears that a total of about 2 million birds are shot by hunters annually in Denmark. The geese in the table are divided into "geese shot on the Sea", which are Brents (*Branta bernicla*), and "Geese shot on the land", which are all species of the genus *Anser*.

MINDRE MEDDELELSER

Sene iagttagelser af vadere på efterårstrækket 1953.

Ved Østlollands nordkyst findes nær hinanden to gode lokaliteter for vadefugle, Kalø vig, hvor store flader tørlægges ved ebbe, og Fladet, der er en inddæmmede vig. Her kommer vi meget ofte for at følge trækkets skiftende faser, og vi har i 1953 fået en række usædvanlig sene iagttagelser af vadere. Enkelte iagttagelser fra andre lollandske lokaliteter er taget med, men så er stedet nævnt.

Fiskehejre (*Ardea c. cinerea* L.). Usædvanlig masseoptræden; første gang 31. okt. 62 og antallet steg til 5. dec. 83; endnu 3. jan. sås 28 i en flok og 18. jan. 14. Samtidig mange ved Maribosøerne: 15. nov. 35, 6. dec. 25 og 24. jan. 9. Tidligere år højest ca. 20 set samlet sent om efteråret.

Strandskade (*Haematopus o. ostralegus* L.). 19. juli ca. 40, senere kun få. På Hyllekrog 22. nov. 5 og 24. jan. 1.

Vibe (*Vanellus vanellus* (L.)). 24. okt. ca. 2000; 1. nov. ca. 1000; 21. nov. ca. 200; 24. nov. 25; 2. dec. 20; 10. jan. 1. Ved Maribosøerne sås 6. og 7. dec. ca. 150 og 27. dec. ca. 100.

Strandhjejle (*Squatarola squatarola* (L.)). 19. juli 1 ad.; 26. juli 5 ad.; 30. juli 20 ad.; 9. aug. 40 ad.; første juv. sås 15. aug. Først i okt. sås kun få; men 17. okt. 42; 24. okt. 1.

Hjejle (*Pluvialis apricaria* (L.)). 5. juli 9 ad.; 29. aug. 40, deraf få juv.; 5. sept. ca. 200; 15. sept. ca. 1000; 21. nov. ca. 300. Ved Maribosøerne sås 6. og 7. dec. ca. 1500 og 27. dec. 6.

Stor Præstekrave (*Charadrius hiaticula* L.). Mange rastende i juli og aug.; aftagende først i sept.; sidst noteret 25 den 15. sept.